

Kunst(je)

Op verschillende opleidingen geneeskunde krijgen studenten sinds enkele jaren kunstonderwijs. Het idee ontstond twintig jaar geleden in de VS, waar het een hoogleraar opviel dat dermatologen in opleiding betere diagnoses stelden na het bezoeken van een museum. Kunst is niet alleen van groot belang voor de gezondheid en het welbevinden van patiënten, maar dus ook voor behandelaren. Geduldig en langdurig naar een kunstwerk kijken leert hen om patronen te herkennen, maakt hen empathischer en stimuleert hen om zich meer rekenschap te geven van de context van de patiënt.

Het zich verdiepen in kunstuitingen spoort artsen aan om de medische bril af te zetten, buiten protocollen te stappen en tijdsdruk te negeren. De werkelijkheid blijkt anders dan de systematische reviews en 'peer-reviewed' artikelen in wetenschappelijke tijdschriften beweren; ze ontsnapt aan gemiddelden en blijkt complexer dan verondersteld. Dit is ook de ervaring van elke student die aan een stage of eerste baan begint. Het lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het absoluut niet. Hoogleraar ecologie Allan Savory (zoek het filmpje op YouTube op!) wijst op het grote verschil tussen wetenschap en de academie. De laatste leert jonge mensen te kijken volgens de inzichten die door anderen worden ondersteund, waardoor er een vernauwing tot het gemiddelde ontstaat. Wetenschap is nieuwsgierig, zoekt naar uitzonderingen, wil buiten de gebaande wegen zoeken. Deze nieuwsgierigheid, openheid en creativiteit worden dikwijls gefnuikt tijdens een academische opleiding. Savory zegt zelfs dat afgestudeerden de academie ronduit 'brain dead' verlaten.

Nu ik aan het einde van mijn loopbaan ben gekomen, en ook (na 24 nummers) afscheid neem van dit tijdschrift, realiseer ik mij dat ik in die veertig jaar altijd op zoek geweest ben naar de uitzonderingen, het gebied buiten de bekende weg. In al mijn functies – als geestelijk verzorger, als supervisor en KPV-trainer, als docent en onderzoeker – stimuleerde ik gesprekspartners en mijzelf steeds tot nieuwsgierigheid en openheid voor nieuwe ervaringen. Tot creativiteit ook, zelfs als dit niet altijd tot resultaat leidde.

Daarbij heb ik steeds het belang van kunst – literatuur, beeldende kunst, design, toneel, muziek en film – benadrukt. Een geestelijk verzorger dient elke maand zeker één roman te lezen, naar een tentoonstelling te gaan, een toneel- of muziekvoorstelling te bezoeken of een goede film te gaan zien. En fotografie is essentieel, zoals het werk van Sally Mann, Stephan Vanfleteren, Josef Sudek, Paolo Pellegrin, Koos Breukel of Kadir van Lohuizen. Zij laten het zichtbare en onzichtbare zien, net als fotograaf (en voormalig geestelijk verzorger) Hans Janssen in dit nummer. Het is bij uitstek de taak van een geestelijk verzorger, die immers niet alleen vertrouwd moet zijn met religieuze of levensbeschouwelijke teksten, beelden en symbolen (in ieder geval uit de eigen traditie), maar ook 'kunst-zinnig' moet zijn. Die openheid voor kunst laat de traditie ook in een nieuw licht zien.

Met plezier kijk ik terug op mijn functie als hoofdredacteur van dit tijdschrift. Hopelijk draagt het blad bij aan uw kunstzinnigheid, aan uw empathie en open blik. Van harte wens ik mijn opvolger Erik Olsman (PThU) succes met deze taak. Dit was mijn laatste kunstje!

Sjaak Körver, hoofdredacteur
E-mail: tgvhooftredacteur@vgvz.nl